

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

Lege

privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

Prin proiectul de lege privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate, pe de o parte, se completează ampla reformă în materie penală și procesual penală materializată de adoptarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, iar pe de altă parte, se perfecționează instituțiile din materia executării pedepselor, introduse odată cu adoptarea Legii nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului modificată și completată prin Legea nr. 83/2010.

În ceea ce privește prevederile noilor coduri, precizăm că acestea își găsesc detalierea în prezentul proiect atât în ceea ce privește reglementarea unor noi instituții, cum ar fi arestul la domiciliu, cât și în ceea ce privește instituirea unor distincții clare între atribuțiile diverselor instituții ale statului implicate în procesul de punere în executare a pedepselor și măsurilor privative de libertate.

Proiectul de lege completează în mod firesc prevederile substanțiale și procesuale privind pedepsele și măsurile privative de libertate cuprinse în cele două coduri, arătând modul în care acestea sunt aduse la îndeplinire astfel încât finalitatea acestora, și anume resocializarea persoanei majore condamnate, dezvoltarea firească și armonioasă fizică și psihică a minorului sau a tânărului condamnat și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni și asigurarea bunei desfășurări a procesului penal prin împiedicarea sustragerii suspectului ori a inculpatului de la urmărirea penală sau de la judecată, să beneficieze de cât mai multe mijloace de realizare.

2. Schimbări preconizate

În primul titlu al proiectului de lege sunt reluate normele fundamentale în materia executării pedepselor, prin prezentarea principiilor legalității executării pedepselor, respectării demnității umane, interzicerii supunerii la tortură, tratamente inumane sau degradante ori la alte rele tratamente, al interzicerii discriminării executării pedepselor, la care a fost adăugată o normă nouă, căreia i se recunoaște acum și legal valoarea de principiu, și anume exercitarea de către deținuți a tuturor drepturilor civile și politice cu excepția celor care au fost interzise prin hotărârea de condamnare

sau a celor a căror neexercitare sau exercitare restrânsă rezultă inerent din privarea de libertate ori din rațiuni de menținere a siguranței locurilor de deținere. Acest ultim principiu este rezultatul practicii constante în materie a Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) și se regăsește în legislația altor state chiar printre normele cu caracter constituțional. Astfel, cu titlu de exemplu, menționăm art.25 din Constituția Spaniei în care se arată că „pedepsele privative de libertate și măsurile de siguranță au ca scop reeducarea și reinsertia în societate și nu pot cuprinde măsura muncii forțate, condamnatul la pedeapsa închisorii bucurându-se, în timpul executării, de drepturile fundamentale definite în acest capitol, cu excepția celor care sunt în mod expres limitate prin hotărârea de condamnare, de natura pedepsei și de legea penitenciară.” Tot cu titlu de exemplu, menționăm că, în materia drepturilor civile, CEDO a statuat că interzicerea exercitării drepturilor părintești, aplicată automat și într-o manieră absolută, cu titlu de pedeapsă accesorie, tuturor persoanelor care execută o pedeapsă privativă de libertate, în absența oricărui control din partea instanțelor și fără a fi luată în considerare natura infracțiunii săvârșite și interesul minorului, reprezintă un blam moral având ca scop pedepsirea condamnatului, mai curând decât o măsură de protecție a minorului. În concluzie, retragerea în termeni absoluți și prin efectul legii a drepturilor părintești nu răspunde exigenței primordiale vizând interesele copilului și, prin urmare, nu urmărește un scop legitim, art. 8 din Convenție fiind încălcat - Cauza Sabou și Pîrcălab c. României, hotărârea din 28 septembrie 2004, definitivă.

În mod similar, în domeniul drepturilor politice, CEDO a statuat că interzicerea globală a dreptului la vot tuturor deținuților condamnați care execută o pedeapsă privativă de libertate, măsură care se aplică automat, indiferent de durata pedepsei și de natura și gravitatea infracțiunii săvârșite, precum și de situația lor personală, depășește marja de apreciere acceptabilă, fiind incompatibilă cu dreptul garantat de art. 3 din Protocolul nr. 1 - Cauza Calmanovici c. României, hotărârea din 1 iulie 2008.

Titlul II al proiectului de lege vine să clarifice, pe de o parte, o serie de aspecte ridicate în practica aplicării din 2006 până în prezent a reglementărilor privind executarea pedepselor, iar pe de altă parte, clarifică modul în care este supravegheată, de către judecător, măsura cea mai restrictivă posibil, și anume privarea de libertate.

Proiectul propune o nouă denumire - Judecătorul de supraveghere a privării de libertate, o denumire, mai concisă și mai sugestivă în optica proiectului, pentru judecătorul care, desfășurându-și activitatea în penitenciare, centre de reținere și arestare preventivă, centre de arestare preventivă, centre educative și de detenție are ca principală atribuție supravegherea și controlul legalității în executarea pedepselor și măsurilor privative de libertate, fie în penitenciare fie în alte locuri de reținere sau de arestare preventivă. Totodată, proiectul cuprinde enumerarea tuturor atribuțiilor pe care acesta le are, delimitându-se în mod clar activitatea sa administrativă de cea administrativ - jurisidicțională. Distincția a fost necesară, fiind menită să pună capăt controverselor apărute după intrarea în vigoare a Legii nr. 275/2006 cu privire

la natura juridică a activității judecătorului de supraveghere a privării de libertate.

Instituția judecătorului de supraveghere a privării de libertate vine să consolideze și să exprime ferm opțiunea legiuitorului român pentru un control eficient a modului în care persoanele, minore sau majore, sunt private, potrivit legii, de libertatea lor, indiferent de spațiul de deținere: penitenciare, centre de reținere și arestare preventivă, centre de arestare preventivă, centre educative, centre de detenție pentru minori. Pe linia îmbunătățirii și eficientizării activității acestor judecători, dar și a delimitării practice a activității lor de cea desfășurată de administrația penitenciarelor, proiectul conține reglementări privind desemnarea unor supleanți dar și a unor grefieri, precum și obligativitatea instituțiilor statului competente de a pune la dispoziția acestora mijloacele necesare desfășurării activității în condiții optime.

Proiectul înglobează soluțiile avansate în **Ghidul privind activitatea judecătorilor delegați și a personalului din penitenciare**, document elaborat în cadrul Proiectului de înfrățire instituțională între România și Germania TF 2007/19343.01.08 – *„Asistență pentru consolidarea respectării drepturilor omului în penitenciare și creșterea eficienței sistemului penitenciar român”*.

Potrivit proiectului, încheierile judecătorului de supraveghere a privării de libertate devenite executorii, precum și dispozițiile scrise date administrației locului de deținere în procedura refuzului de hrană, potrivit legii, sunt obligatorii pentru directorul penitenciarului sau pentru șeful centrului de reținere și arestare preventivă sau a centrului de arestare preventivă.

În exercitarea atribuțiilor sale judiciare, judecătorul de supraveghere a privării de libertate poate audia orice persoană, poate solicita informații ori înscrisuri de la administrația locului de deținere, poate face verificări la fața locului și are acces la dosarul individual ale deținuților, la evidențe și orice alte înscrisuri sau înregistrări necesare pentru exercitarea atribuțiilor.

Titlul III al proiectului este dedicat, prin intermediul a 10 capitole, reglementării **executării pedepselor privative de libertate** dispuse în cazul majorilor.

La elaborarea acestui titlu s-au avut în vedere multiplele reglementări internaționale și europene în materie, atât cele vechi, deja consacrate în legislația noastră anterioară, cât și cele ce au fost adoptate după intrarea în vigoare a Legii nr.275 din 2006, la care s-au adăugat cele mai recente rapoarte ale Comitetului european pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante (atât cele privind România cât și cele privind alte state europene), precum și recenta jurisprudență a Curții Europene a Drepturilor Omului în materie. În ceea ce privește jurisprudența CEDO, au fost avute în vedere atât spețe mai vechi precum *Petra, Cotleț c. României* dar și cazuri recente printre care *Bragadireanu* sau *Petrea c. României*.

Tot astfel, printre cele mai importante documente internaționale în materie reflectate în proiect putem aminti: Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților, respectiv Declarația universală a drepturilor omului, **la nivelul Națiunilor Unite**, precum și numeroase instrumente la nivelul **Consiliului Europei**, de la Recomandarea 2006 (2) a Consiliului Europei privind **Regulile penitenciare europene**, la numeroase recomandări care

privesc aspecte distincte ale regimurilor penitenciare: **tratamentele medicale** [Recomandarea R (93) 6 privind închisoarea și aspectele criminologice al controlului bolilor transmisibile, inclusiv HIV/SIDA și alte aspecte privind sănătatea populației penitenciare, Recomandarea R (98) 7 privind aspecte etice și organizatorice ale asistenței medicale în penitenciare], **suprapopularea penitenciară și liberarea condiționată** [Recomandarea R (99) 22 suprapopularea penitenciară și inflația populației penitenciare, precum și Recomandările R (79) 14, R (82) 16 respectiv R (79) 14 privind liberarea din penitenciare], **tratamentul deținuților periculoși sau aflați în executarea unor pedepse de lungă durată** [Recomandarea R (2003) 23 privind administrarea de către personalul penitenciar a condamnărilor pe viață și a condamnărilor de lungă durată], aspecte privind **educația și munca în penitenciare** [Recomandarea R (2003) 20 privind educația în penitenciare, Recomandarea R (75) 25 privind munca în penitenciare], aspecte privind **măsuri alternative detenției** [Recomandarea R (92) 16 regulile europene privind sancțiunile și măsurile comunitare, Recomandarea R (76) 10 privind unele măsuri alternative la pedeapsa închisorii].

Capitolul I este dedicat **organizării executării pedepselor privative de libertate**.

Capitolul II reglementează **siguranța penitenciarelor în strânsă legătură cu cerința garantării că măsurile de siguranță sunt aplicate potrivit standardelor europene și internaționale în materie**. Astfel textele impun dispunerea măsurilor necesare asigurării siguranței locurilor de detenție, precum și evaluarea persoanei la primirea în locul de detenție din punct de vedere al riscului pe care aceasta îl poate prezenta pentru comunitate în cazul unei eventuale evadări, precum și pentru siguranța altor condamnați, a personalului locului de deținere, a persoanelor care o vizitează ori pentru sine. În același timp, însă, în acord cu Recomandarea 2006 (2) a Consiliului Europei privind Regulile penitenciare europene, capitolul cuprinde prevederi clare, imperative și explicate, cu privire la **utilizarea mijloacelor de imobilizare**.

Capitolul dedicat siguranței penitenciarelor este completat în mod corespunzător cu toate instituțiile care definesc acest concept. Astfel, se definește **controlul antiterorist și de specialitate** care se aplică asupra tuturor persoanelor și a bagajelor aflate asupra acestora, precum și asupra mijloacelor de transport care au acces în penitenciar. În continuare se detaliază procedura de percheziționare a deținuților, cu respectarea demnității acestora.

Un element de noutate în reglementarea **percheziției deținuților** este distincția pe care legiuitorul o face între percheziția corporală și respectiv examinarea fizică externă— permise în temeiul legii de executare a pedepselor și motivate de necesitatea asigurării siguranței în mediul penitenciar, și examinarea fizică internă. Datorită caracterului grav intrusiv al acestei măsuri, legiuitorul a preferat un limbaj detaliat, specific, prin care a precizat că modul de efectuare al percheziției corporale în penitenciar diferă de examinarea fizică a cavităților corporale ale deținuților, permisă și ea în penitenciare dar neputând fi realizată decât de cadre medicale - a se vedea cauza McFeeley și alții c. Marii Britanii, decizia din 15 mai 1980.

În ceea ce privește **portul armelor de foc**, acesta este permis personalului care asigură paza penitenciarelor sau execută misiuni de pază și escortare a deținuților în afara penitenciarelor , în cazurile și condițiile prevăzute de un Regulament aprobat prin ordin al ministrului justiției în care se vor regăsi detaliate toate măsurile necesare pentru siguranța penitenciarelor. Personalul care asigură protecția externă a penitenciarelor sau celui care asigură transportul pot purta arme de foc și arme neletale, fiind interzis acest lucru pentru personalul care vine în contact direct cu deținuții în incinta penitenciarelor.

Pentru luarea măsurilor de siguranță necesare – protecție, izolare, cuprinderea în programe specifice - s-a prevăzut posibilitatea **recoltării probelor biologice** prin metode non invazive a corpului deținutului, în cazul în care există indicii că acesta a consumat substanțe stupefiante, alcool ori substanțe toxice sau a ingerat fără prescripție medicală medicamente de natură a crea tulburări de comportament. Reglementarea acestei măsuri se regăsește în legislația mai multor state europene. De exemplu, în Cehia este obligatoriu ca deținuții să se supună la testări, pentru a se descoperi dacă au consumat narcotice sau ale substanțe interzise. În Austria, din anul 2009 este posibilă prelevarea de mostre de urină sau de controale în cazul unor suspiciuni sau prin control aleatoriu, iar în landul Bavaria din Germania, penitenciarul are voie să testeze deținuții pentru a se descoperi dacă aceștia consumă stupefiante. Regulamentul de aplicare a prezentului proiect de lege va detalia modalitatea de recoltare a probelor biologice.

S-a reglementat și posibilitatea protejării deținuților care intenționează să recurgă la acte de autoagresiune sau de suicid, să rănească o altă persoană, să distrugă bunuri ori să tulbure în mod grav ordinea, în sensul că aceștia pot fi cazați individual într-o încăpere anume destinată și amenajată. Pe perioada cazării în camera de protecție, deținutul este observat permanent prin intermediul camerelor de luat vederi, cu respectarea demnității umane, în sensul că servirea mesei și satisfacerea nevoilor fiziologice se vor desfășura în alt spațiu decât cel monitorizat. De asemenea, pe durata cercetării disciplinare, se poate dispune preventiv, din motive de siguranță, cazarea într-un alt spațiu a deținutului cercetat pentru comiterea unei abateri disciplinare.

În sfârșit, este reluat textul din actualele reglementări privind protecția martorilor, temei necesar pentru dispunerea de măsuri specifice de protejare a celor care, punându-și în pericol viața sau integritatea fizică ori psihică, colaborează cu organele judiciare.

Ca element de noutate, a fost introdusă și posibilitatea **audierii prin videoconferință** în cazul în care un deținut se află în alt penitenciar decât penitenciarul în care se desfășoară una din procedurile prevăzute de proiectul de lege, în vederea asigurării celerității procedurii și pentru diminuarea unor costuri legate de deplasarea deținuților. S-a prevăzut, de asemenea, că **audierea prin videoconferință** va putea fi realizată și în cazul altor proceduri judiciare în măsura în care aceasta este posibilă din punct de vedere tehnic.

Capitolul III este dedicat **regimurilor de executare a pedepselor**, reluând cele patru regimuri deja consacrate prin Legea nr.275/2006: de maximă siguranță, închis, semideschis și deschis.

Un important element de noutate adus prin proiect este acela al aplicării **cu titlu provizoriu a unui tip de regim**, pentru o scurtă perioadă de timp, după terminarea perioadei de carantină și numai dacă în această perioadă nu s-a stabilit regimul de executare. Regimul de executare efectiv urmează să se stabilească de către o comisie, pe baza unor criterii complexe și în cadrul unei proceduri detaliate. Această comisie, cu rol subliniat în însăși denumirea ei, pentru stabilirea, individualizarea și schimbarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate, are o nouă componență.

În ceea ce privește stabilirea efectivă a regimului de executare a pedepselor, aceasta se va realiza de către această comisie alcătuită din: directorul penitenciarului, șeful serviciului/biroului pentru aplicarea regimurilor și șeful serviciului /biroului educație sau șeful serviciului/biroului asistență psihosocială, în baza unor criterii clare, după cum urmează: durata pedepsei, gradul de risc al persoanei condamnate, vârsta și starea de sănătate a persoanei condamnate, conduita persoanei condamnate, pozitivă sau negativă, inclusiv în perioadele de detenție anterioare, nevoile identificate și abilitățile persoanei condamnate, necesare includerii în programe educaționale, de asistență psihologică și asistență socială și disponibilitatea persoanei condamnate de a presta muncă și de a participa la activități educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială, moral-religioase, instruire școlară și formare profesională.

Persoanele condamnate care prezintă risc pentru siguranța penitenciarului vor executa pedeapsa în regim de maximă siguranță. Criteriile de stabilire și procedura de evaluare a riscului pe care îl prezintă persoana condamnată pentru siguranța penitenciarului se stabilesc prin regulamentul de aplicare a prezentului proiect de lege.

Având în vedere că faza executării pedepselor este o fază distinctă a procesului penal și că proiectul de Lege privind executarea pedepselor privative și a măsurilor privative de libertate este cadrul normativ al acestei faze, s-a optat pentru o procedură nouă, distinctă pentru soluționarea contestației împotriva încheierii judecătorului de supraveghere a privării de libertate, formulată de persoana condamnată sau de administrația penitenciarului, la judecătoria în a cărei circumscripție se află penitenciarul, eliminându-se trimitere la alte proceduri penale.

Astfel, proiectul de lege statuează că judecătoria din raza teritorială a locului de deținere soluționează contestația cu citarea persoanei condamnate și a administrației penitenciarului. Persoana condamnată și administrația penitenciarului pot depune memorii și concluzii scrise. Persoana condamnată este adusă la judecată, doar la solicitarea instanței, în acest caz fiind audiată, iar asistența juridică nu este obligatorie. În cazul în care procurorul și reprezentantul administrației penitenciarului participă la judecată, aceștia pun concluzii. Instanța se pronunță prin sentință irevocabilă, în ședință publică.

Numai în cazul contestației împotriva încheierii judecătorului de supraveghere a privării de libertate privind hotărârea comisiei de disciplină din penitenciar, nu s-a optat pentru aplicarea corespunzătoare a acestei noi proceduri de judecată a contestației, deoarece potrivit jurisprudenței CEDO, procedura disciplinară este considerată „acuzatie în materie penală” , drept

pentru care s-a introdus ascultarea obligatorie a persoanei condamnate de către instanța de judecată.

În ceea ce privește stabilirea regimului de executare s-a modificat limita inferioară și superioară a cuantumului pedepsei pentru includerea în regimul închis, proiectul prevăzând că regimul închis se aplică inițial persoanelor condamnate la pedeapsa închisorii mai mare de 3 ani, dar care nu depășește 13 ani, și pe cale de consecință, s-a modificat și limita superioară a cuantumului pedepsei pentru includerea în regimul semideschis. Consacrarea sistemului progresiv permite deținuților care execută pedepse între 3 și 5 ani să treacă în regimul semideschis după perioade scurte de timp cuprinse între 7 luni și 1 an. Modificarea legislativă s-a efectuat prin raportarea la limitele de pedepse privative de libertate prevăzute de Noul Cod penal, care sunt mai mici decât cele în vigoare.

Analiza efectuată asupra dinamicii numărului deținuților repartizați într-un anumit regim de executare a scos în evidență faptul că în mod constant numărul celor din regim semideschis cunoaște o creștere, de la 34% din totalul efectivului în mai 2007 la 39% în iunie 2011, în timp ce numărul celor din regimul închis a scăzut semnificativ de la 37% în mai 2007 la 25% în iunie 2011. Decalajul dintre numărul deținuților din regimul semideschis și cel închis care astăzi este de 14% (aproximativ 4000 de deținuți) se va accentua odată cu intrarea în vigoare a Noului Cod penal, care prevede limite de pedepse privative de libertate pentru săvârșirea de infracțiuni mai mici decât cele în vigoare.

Modificarea a avut în vedere necesitatea diferențierii în raport de libertatea de mișcare afectează măsurile de siguranță dată fiind ponderea deținuților, care în funcție de durata pedepsei aplicate, ar avea vocație pentru repartizarea inițială în regim semideschis. Pe de altă parte se introduce un echilibru în ceea ce privește numărul persoanelor condamnate aflate la un moment dat într-un regim de executare, păstrându-se centrul de greutate între cuantumurile de pedepse stabilite prin hotărârile de condamnare a instanțelor de judecată.

Cu alte cuvinte se va evita situația în care majoritatea persoanelor condamnate vor executa pedeapsa în regimurile de executare mai favorabile (semideschis și deschis), cu implicații majore în politica execuțional penală a statului român (supraaglomerare, asigurarea drepturilor deținuților, schimbarea profilului unității etc.) și care pot atrage condamnări la CEDO.

De asemenea, s-a prevăzut că, în condițiile regulamentului de aplicare a legii, deținuții pot fi incluși inițial, în mod excepțional într-un regim de executare inferior sau superior ca grad de severitate celui potrivit cuantumului pedepsei privative de libertate, în mod excepțional, ținându-se seama de natura și modul de săvârșire a infracțiunii, persoana acestuia, precum și de comportarea avută până la stabilirea regimului de executare.

Cât despre schimbarea regimului de executare, proiectul impune o nouă abordare față de actualele prevederi, încercând să răspundă, în acest fel, atât necesităților de încurajare a resocializării persoanelor condamnate, dar și posibilității reale de a se efectua acest lucru.

Astfel, textul prevede analizarea conduitei persoanei în vederea schimbării regimului de executare a pedepsei după executarea a 6 ani și 6 luni închisoare în cazul pedepselor cu detențiunea pe viață și a unei cincimi din durata pedepsei cu închisoarea. Perioadele stabilite au în vedere modificările efectuate în ceea ce privește quantumul de pedeapsă stabilit pentru regimurile închis și semideschis și eficiența derulare a activităților productive, de educație și asistență specifice fiecărui regim în parte, de ale căror rezultate depinde în mare măsură cunoașterea temeinică a persoanelor condamnate, mai ales a celor cu pedepse de lungă durată. Pe această cale se dă eficiență și temeinicie analizei situației persoanei condamnate în comisia care va decide sau nu schimbarea regimului de executare.

De asemenea, s-a avut în vedere recomandarea Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante făcută în urma vizitei din septembrie 2010 în locurile de deținere din România care viza ca *perioada de revizuire inițială a regimului de executare a pedepsei pentru deținuții condamnați pe viață, să fie redusă.*

Un aspect important reglementat în proiect este acela al însoțirii stabilirii regimului de executare de un program de resocializare adaptat fiecărui deținut în parte, și care se regăsește în reglementare sub denumirea de „individualizarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate”. Astfel, în funcție de durata condamnării, conduita, personalitatea, gradul de risc, vârsta, starea de sănătate, nevoile identificate și posibilitățile de reintegrare socială ale persoanei condamnate, pentru fiecare în parte se propun diverse programe, care să urmărească, în principal, desfășurarea de activități educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială; instruirea școlară; formarea profesională, derularea de activități productive.

Recunoscând în continuare necesitatea alocării unei atenții speciale resocializării majorilor tineri, și anume a persoanelor care nu au împlinit vârsta de 21 de ani, proiectul conferă temeiul legal conturării de programe specifice, adaptate cerințelor acestei categorii de persoane.

Capitolul IV se referă la **condițiile de detenție** și reglementează cerințele fundamentale existente la primirea în penitenciar, la perioada de carantină și observare, la modul de transportare a persoanelor deținute, la modul de executare a pedepselor privative de libertate de categoriile speciale de persoane condamnate, la punerea în libertate, la transfer, la cazare, ținută și alimentație, precum și două texte distincte privind refuzul de hrană și documentele întocmite de administrația locului de deținere în caz de deces a persoanei condamnate.

Ca elemente de noutate, textul impune măsurile minime ce se dispun cu precădere la intrarea în penitenciar, și anume efectuarea percheziției corporale amănunțite, întocmirea unui inventar al bunurilor personale, efectuarea unui examen clinic general, al cărui rezultat este consemnat în fișa medicală, prelevarea amprentelor, urmând ca aceste date să fie transmise și stocate pe suport hârtie în dosarul individual al persoanei condamnate și în format electronic în baza de date națională de comparare a amprentelor, fotografierea în vederea operaționalizării documentelor de evidență și interviuarea în vederea stabilirii nevoilor imediate ale persoanei condamnate, făcându-se

referire distinctă la categoriile de persoane ce necesită o atenție aparte din partea administrației penitenciarului, și anume cele care nu vorbesc sau nu înțeleg limba română, respectiv la cele care prezintă handicap. În perioada de observare și carantinare se dispun măsuri de evaluare și intervenție inițială, se efectuează examene medicale și se dispun măsuri de informare și documentare, sub pază și supraveghere.

Răspunzând cerințelor stringente ale practicii ultimilor ani, proiectul reglementează situația persoanelor pentru care se decide transferul și față de care există în derulare diverse proceduri judiciare. Astfel, textul prevede criterii clare pentru stabilirea priorităților în cazul în care se solicită transferul unei persoane condamnate de către un organ judiciar. În cazul cererilor formulate de persoanele condamnate și adresate instanțelor de judecată, judecătorul de supraveghere a privării de libertate, la solicitarea președintelui completului de judecată, audiază persoana respectivă cu privire la formularea, însușirea sau menținerea cererii. Dispoziția a fost introdusă, dat fiind faptul că, în practică, deținuții declanșează, în mod abuziv, acțiuni împotriva altor deținuți din diferite motive.

Este interzisă, totodată, transferarea în penitenciare, pentru o perioadă mai mare de 10 zile, a minorilor care execută măsura educativă a internării într-un centru educativ sau într-un centru de detenție.

Tot ca element de noutate, în text sunt reglementate măsurile care se impun la punerea în libertate a condamnaților precum examinarea medicală, restituirea bunurilor care au fost reținute la intrarea în penitenciar, asigurarea contravalorii transportului până la domiciliul (dacă domiciliul este în România), precum și înștiințarea persoanei vătămate.

Normele privind alimentația fac referire, ca element de noutate și răspunzându-se, astfel, și unui Raport al Avocatului Poporului cu privire la acest aspect, la necesitatea respectării convingerilor religioase ale persoanelor condamnate. Astfel, textul proiectului prevede că administrația fiecărui penitenciar asigură condiții adecvate și personalul necesar pentru prepararea, distribuirea și servirea hranei potrivit normelor de igienă a alimentației, în funcție de vârsta, starea de sănătate, natura muncii prestate, cu respectarea convingerilor religioase ale persoanelor condamnate.

Totodată se reflectă la nivel de lege cerința Comitetului european pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante privind asigurarea apei potabile în locurile de detenție, precum și impunerea, prin lege, a unui preț rezonabil pentru achiziționarea produselor comercializate în incinta penitenciarelor.

În cazul refuzului de hrană, proiectul detaliază această procedură, valorificând soluțiile avansate în Ghidul privind activitatea judecătorilor delegați și a personalului din penitenciare, document elaborat în cadrul Proiectului de înfrățire instituțională între România și Germania TF 2007/19343.01.08 – „Asistență pentru consolidarea respectării drepturilor omului în penitenciare și creșterea eficienței sistemului penitenciar român”.

Capitolul V reglementează **drepturile și obligațiile** persoanelor condamnate. Sunt cuprinse în acest capitol, în primul rând, norme de procedură, menite să asigure modalități efective și eficiente prin care persoana condamnată

poate contesta măsurile privitoare la exercitarea drepturilor prevăzute de legea de executare a pedepselor în fața unui organ imparțial. Având în vedere caracterul civil al acestor drepturi și sensul autonom pe care îl conferă Convenția europeană a drepturilor omului noțiunii de drepturi civile și în conformitate cu jurisprudența CEDO în materie - de exemplu, cauza Ganci c. Italiei (hotărârea din 30 octombrie 2003, definitivă; Musumeci c. Italiei (decizia din 17 decembrie 2002); Gulmez c. Turciei (hotărârea din 20 mai 2008, nedefinitivă), proiectul permite oricărei persoane atacarea măsurilor dispuse cu privire la executarea pedepsei în penitenciar. Procedura de soluționare a acestor contestații este similară celei privind soluționarea contestațiilor cu privire la stabilirea și schimbarea regimului de executare a pedepselor, procedură ce se aplică în mod corespunzător.

O serie de drepturi cuprinse în acest capitol sunt preluate în mare măsură din reglementarea anterioară: asigurarea respectării drepturilor persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate, libertatea conștiinței, a opiniilor și libertatea credințelor religioase, dreptul la consultarea documentelor de interes personal, măsuri pentru asigurarea accesului la dispozițiile legale și documentele privind executarea pedepselor privative de libertate, măsuri pentru asigurarea exercitării dreptului de petiționare și a dreptului la corespondență, dreptul la convorbiri telefonice, dreptul la plimbare zilnică.

În ceea ce privește dreptul la consultarea documentelor de interes personal, având în vedere, pe de o parte, necesitatea exercitării cu bună credință a acestuia, iar pe de altă parte, obligația statului de a permite accesul la propriul dosar care nu se extinde, însă, la obligația de a suporta costurile tuturor copiilor făcute după dosar decât în situațiile în care acest fapt este pe deplin justificat, proiectul propune suportarea cheltuielilor ocazionate de fotocopierea documentelor de către persoana condamnată în cazul în care aceasta dispune de mijloace bănești, fiind considerate persoane cu mijloace bănești persoanele care, la data solicitării sau cu 10 zile înainte de data solicitării dispun de sume de bani evidențiate în fișa contabilă nominală.

În ceea ce privește dreptul la consultarea documentelor de interes personal, având în vedere, pe de o parte, necesitatea exercitării cu bună credință a acestuia, iar pe de altă parte, obligația statului de a permite accesul la propriul dosar care nu se extinde, însă, la obligația de a suporta costurile tuturor copiilor făcute după dosar decât în situațiile în care acest fapt este pe deplin justificat, proiectul propune suportarea cheltuielilor de către persoanele care, la data solicitării sau cu 10 zile înainte de data solicitării dispun de sume de bani evidențiate în fișa contabilă nominală.

Cât despre asigurarea asistenței juridice, proiectul prevede asistența juridică a persoanelor condamnate în orice problemă de drept. De asemenea, acestea beneficiază de spațiul și facilitățile necesare consultării avocatului, cu respectarea confidențialității, dar cu supraveghere vizuală.

În ceea ce privește dreptul de petiționare și dreptul la corespondență, proiectul aduce o clarificare importantă prevederilor anterioare în ceea ce privește deschiderea și reținerea corespondenței, prin trimiterea la art.147 din noul Cod de procedură penală.

Proiectul de lege introduce un nou drept care poate fi exercitat de persoanele condamnate, dreptul la convorbiri on-line. Categoriile de persoane condamnate, numărul și durata convorbirilor on-line, precum și modalitatea de acordare a acestora se stabilesc prin regulamentul de aplicare a prezentei legi.

Proiectul conține, de asemenea, o restructurare a prevederilor privind dreptul de a primi vizite și dreptul de comunicare în situații deosebite, reglementând într-o prevedere separată, dreptul la vizită intimă de care pot beneficia persoanele condamnate. Dispozițiile privind condițiile de acordare a dreptului la vizită intimă reiau prevederile referitoare la acest aspect din Regulamentul actual de aplicare a Legii, respectiv Hotărârea Guvernului nr. 1897/2006, cu modificările și completările ulterioare.

În ceea ce privește dreptul de a primi și cumpăra bunuri, în special cele alimentare, după o perioadă de abordări diferite, de la permiterea acestora în cantități foarte mari până la interzicerea cu desăvârșire a primirii bunurilor alimentare, legiuitorul a optat pentru o abordare temperată și, recunoscând valoarea economică, socială dar mai ales morală a primirii de bunuri (mai ales alimentare) de către persoanele deținute, a menținut în lege acest drept, ce va fi detaliat în legislația secundară în sensul limitării la un număr și la cantități rezonabile a acestora astfel încât, fără a aduce atingere acestei adevărate cutume, să se poată îndeplini eficient și cerințele de siguranță a locurilor de deținere.

Textele privind asistența medicală și examenul medical reiau, cu unele îmbunătățiri, prevederile anterioare. Ca element de noutate a fost introdus tratamentul necesar deținuților cu tulburări psihice grave care va fi administrat în secții speciale de psihiatrie. Concomitent cu această categorie se vor desfășura programe de intervenție specifice cu personal specializat (medici, psihologi, supraveghetori etc.).

Modificarea legislativă a avut în vedere normele CPT care recunosc că un număr ridicat de deținuți prezintă simptome de ordin psihiatric. De asemenea, CPT recomandă o educație adecvată, pe probleme de psihiatrie, a unor membri ai personalului medical, ținându-se seama de faptul că un deținut bolnav mintal necesită asistență într-un mediu echipat adecvat, care poate fi, în accepțiunea acestui organism internațional, o unitate de psihiatrie, din sistemul penitenciar. CPT arată că dotările psihiatrice din interiorul sistemului va trebui să permită asigurarea îngrijirii medicale, în condiții de securitate optimă și intensificarea activității medicale și a serviciilor sociale.

Persoanele condamnate își pot exercita dreptul de a vota, dacă acesta nu a fost interzis prin hotărârea de condamnare. În acest sens, administrația penitenciarului asigură persoanelor condamnate condițiile necesare exercitării dreptului la vot, potrivit legii.

Dispozițiile anterioare referitoare la încheierea căsătoriei au fost menținute și în proiectul de lege. Noutatea reglementării constă în protejarea familiei constituite pe perioada detenției, prin neacordarea vizitei intime, timp de 48 de ore, în cazul în care cei doi soți divorțează și se recăsătoresc între ei.

Pentru a se da eficiență controlului exercitat de judecătorul de supraveghere a privării de libertate, proiectul de lege a inclus o serie de drepturi

de primă necesitate: dreptul la odihnă și la repaus săptămânal, dreptul la muncă, dreptul la învățământ dreptul la hrană, ținută, cazarmament și condiții minime de cazare.

Capitolul VI reglementează munca prestată de persoanele condamnate și aduce, în esență, două elemente de noutate față de reglementarea anterioară: introducerea posibilității pentru deținuți de a se oferi voluntari și de a presta o activitate în interesul comunității (de exemplu la ridicarea de școli sau biserici), precum și valorificarea mai mare a interesului deținuților în a munci. Se încearcă, în acest mod, o atragere mai mare a persoanelor condamnate către unul din cei mai importanți factori de resocializare, și anume munca.

În ceea ce privește repartizarea cotelor din sumele obținute ca urmare a prestării muncii de către deținuți, proiectul impune o redistribuire a acestora în sensul finanțării într-un procent mai mare a penitenciarului în care persoana condamnată își desfășoară activitatea lucrativă.

Capitolul VII este dedicat activităților **educative, de asistență psihologică și asistență socială, instruirii școlare, învățământului universitar și formării profesionale a persoanelor condamnate** și prezintă ca elemente de noutate față de actualele reglementări impunerea unei strategii de dezvoltare a serviciilor de educație, consiliere psihologică și asistență socială din cadrul penitenciarelor și condițiile privind organizarea și desfășurarea acestor activități, precum și cuprinderea de reglementări distincte, necesare, pentru situația persoanelor care prezintă handicap și execută pedepse privative de libertate.

Instruirea școlară este o activitate prioritară, în contextul demersurilor recuperative întreprinse în centre, care trebuie să răspundă nevoilor de intervenție specifică și particularităților de vârstă ale minorilor. Se impune ca procesul instructiv-educativ derulat în unitățile penitenciare de profil să fie flexibil și ușor adaptabil circumstanțelor concrete de desfășurare a activităților.

Potrivit art. 55 din *Legea Educației Naționale nr. 1/2011*, resursa umană necesară pentru școlarizarea minorilor din centrele de reeducare și din penitenciarele de minori și tineri este asigurată de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului prin inspectoratele școlare, însă, la această dată, personalul didactic din centrele de reeducare este în competența ANP (35 membri ai personalului didactic, dintre care 16 titulari). Apreciem că, exigența de conservare a standardelor calitative corespunzătoare pregătirii școlare a minorilor, precum și experiența profesională acumulată pe parcursul desfășurării activităților cu conținut psihopedagogic și extracurricular, recomandă retenția acestei categorii de personal, în condițiile existenței unui deficit de personal de specialitate, familiarizat cu specificul derulării intervenției într-un mediu privativ de libertate.

Prin reglementarea posibilității de preluare, la cerere și în funcție de nevoile de personal ale sistemului administrației penitenciare, personalul didactic titular din centrele de reeducare va pierde acest statut, urmând să dobândească calitatea de personal contractual, iar numirea în funcții se va face potrivit pregătirii profesionale și nivelului studiilor.

Pentru asigurarea, deopotrivă, a respectării drepturilor persoanelor private de libertate, cât și a siguranței comunității și prevenirea recidivei, este necesară

formularea unui cadru legal suficient de flexibil, încât să se permită valorificarea resurselor, într-o manieră adaptată varietății situaționale și posibilităților concrete de organizare a activităților, în mod similar celor desfășurate în afara spațiului de deținere.

Liberarea condiționată este reglementată în **capitolul VIII** și aduce o nouă abordare acestei instituții. Astfel, se instituie, pe de o parte, obligativitatea liberării condiționate numai din regimurile deschis sau semideschis, ceea ce presupune un efort mai mare, atât din partea administrației penitenciarului cât și din partea deținuților, în sensul resocializării și îmbunătățirii comportamentului acestora din urmă încă din timpul executării pedepselor. În felul acesta se subliniază, o dată în plus, caracterul facultativ al liberării condiționate.

Propunerea de liberare condiționată se face de o comisie formată din judecătorul de supraveghere a privării de libertate, care este și președintele comisiei, directorul penitenciarului, directorul adjunct pentru siguranța deținerii și regim penitenciar, directorul adjunct pentru educație și asistență psihosocială și un consilier de probațiune din cadrul serviciului de probațiune de pe lângă tribunalul în circumscripția căruia se află penitenciarul. În activitatea sa, comisia ține cont și de rezultatele aplicării instrumentelor standard de evaluare a activităților desfășurate de deținuți, aprobate prin decizie a directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Totodată, proiectul, în ansamblu, impune o viziune unitară și integratoare asupra instituției liberării condiționate, în sensul că sunt avute în vedere pentru acordarea liberării condiționate și criteriile prevăzute de noul Cod penal. Astfel, comisia formulează propuneri de liberare condiționată a persoanei condamnate ținând seama de fracțiunea din pedeapsă efectiv executată și de partea din durata pedepsei care este considerată ca executată, regimul de executare a pedepsei privative de libertate în care este repartizată, îndeplinirea obligațiilor civile stabilite prin hotărârea de condamnare, afară de cazul când dovedește că nu a avut nicio posibilitate să le îndeplinească, conduita persoanei condamnate și eforturile acesteia pentru reintegrare socială, în special în cadrul muncii prestate, a activităților educative, moral-religioase, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială, al instruirii școlare și al formării profesionale, precum și responsabilitățile încredințate, recompensele acordate și sancțiunile disciplinare aplicate și antecedentele sale penale.

Recompensele, abaterile și sancțiunile disciplinare sunt reglementate în **capitolul IX** și aduc unele elemente de noutate față de actuala reglementare. Astfel, este reglementată învoirea din motive umanitare pentru vizitarea de către persoana condamnată a soțului/soției, a unei rude apropiate, a oricărei persoane de care este legat prin puternice legături afective care este grav bolnavă, pentru participarea persoanei condamnate la înhumarea unei astfel de persoane, sau, în caz de calamitate, pentru soluționarea unor probleme sociale, medicale sau de sprijinire a familiei. În concordanță cu recomandările Consiliului European, acordarea ei nu este legată de îndeplinirea condițiilor privind recompensarea persoanei condamnate.

Ultimul capitol al acestui titlu reia, cu unele îmbunătățiri, textele anterioare privind dosarul individual al persoanei condamnate, registrele privind persoanele condamnate.

Titlul IV este consacrat executării măsurilor preventive privative de libertate și, continuând tradiția reglementărilor anterioare, face o trimitere la aplicarea corespunzătoare a multora dintre prevederile privind executarea pedepselor privative de libertate. Sunt menținute, în același timp, prevederile distincte privind organizarea centrelor de reținere și arestare preventivă, în administrarea Ministerului Administrației și Internelor, executarea reținerii și a arestării preventive, dosarele individuale ale persoanelor condamnate, registrele privind persoanele reținute sau arestate preventiv. Proiectul prevede condiții extrem de restrictive pentru transferarea deținuților în centrele de reținere și arestare preventivă din subordinea Ministerului Administrației și Internelor, cu scopul de a preîntâmpina eventualele abuzuri în acest domeniu.

Proiectul de lege garantează asigurarea dreptului la apărare în cazul persoanelor reținute și arestate preventiv, iar dreptul la vizită al acestora care sunt în curs de urmărire penală poate fi realizat numai cu acordul procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

În acest titlu a fost reglementată și instituția arestului la domiciliu, o nouă măsură preventivă privativă de libertate, introdusă prin noul Cod de procedură penală. Proiectul de lege cuprinde definiții legale referitoare la imobilul în care se execută arestul la domiciliu și la cazurile urgente în care persoana arestată poate părăsi domiciliu.

Îndeplinirea obligațiilor impuse de judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, impuse în sarcina inculpatului, față de care s-a dispus măsura arestului la domiciliu, va fi supravegheată de organul de poliție, în a cărui circumscripție se află imobilul în care locuiește inculpatul.

Supravegherea va fi realizată în baza unui program care va cuprinde modul de executare a arestului la domiciliu, obligația de informare în situația părăsirii locuinței în cazuri urgente, precum și, după caz, condițiile de părăsire, deplasare și revenire la locuință și va consta în efectuarea, periodic ori la sesizare, de vizite inopinate la locuința inculpatului sau în locurile stabilite prin încheierea judecătorului de drepturi și libertăți, judecătorului de cameră preliminară sau instanței de judecată.

Organul de supraveghere colaborează cu autoritățile locale, alte organe de ordine și siguranță publică, precum și cu orice persoane fizice și juridice care ar putea oferi informații privind îndeplinirea sau neîndeplinirea obligațiilor impuse de organul judiciar care a luat măsura.

Titlul V își propune să răspundă cerințelor din ce în ce mai stringente de reorganizare pe baze noi, moderne, prin conturarea de noi concepții, umaniste, a măsurilor educative privative de libertate dispuse în cazul minorilor care au săvârșit infracțiuni.

Având în vedere aspectele privind punerea în executare a măsurilor educative, proiectul a ținut cont de următoarele instrumente: Convenția Națiunilor Unite privind drepturile copilului, Normele Organizației Națiunilor Unite privind protecția minorilor privați de libertate, Regulile minimale ale Națiunilor Unite pentru elaborarea unor măsuri neprivative de libertate (Regulile de la Tokio), Ansamblul regulilor minime ale Națiunilor Unite cu privire la administrarea justiției pentru minori (Regulile de la Beijing),

Recomandarea 87 (20) a Comitetului Miniștrilor privind reacțiile sociale față de delincvența juvenilă. Acest titlu constituie, totodată, alături de prevederile specifice din noile coduri penal și de procedură penală, un nou cadru, modern, în care statul își îndeplinește importanta misiune de reeducare a celor care, la vârste fragede, au comis fapte antisociale grave și pentru care au fost dispuse măsuri educative privative de libertate.

În ceea ce privește executarea măsurilor educative privative de libertate, proiectul prevede înființarea de centre educative și centre de detenție, ca instituții specializate în recuperarea minorilor condamnați, unde aceștia urmează un program de pregătire școlară și formare profesională potrivit aptitudinilor lor precum și programe de reintegrare socială.

Regimurile de executare a măsurii educative privative de libertate a internării în centrele de detenție se vor clasifica în două tipuri: regim închis și deschis. Schimbarea regimurilor de executare se poate face prima dată după executarea unei părți din durata măsurii educative privative de libertate, iar contestarea regimului stabilit sau a deciziei cu privire la schimbarea regimului se face după o procedură similară celei prevăzute în cazul executării pedepselor. Stabilirea și schimbarea regimului de executare se va realiza de comisia pentru stabilirea, individualizarea și schimbarea regimului de executare a măsurii internării, alcătuită din directorul centrului, directorul adjunct pentru educație și asistență psihosocială, directorul adjunct pentru siguranța deținerii, medicul șef, educatorul responsabil de caz, un psiholog și un asistent social.

La lucrările comisiei pot participa, în calitate de invitați, în cazul minorilor, un consilier de probațiune din cadrul serviciului de probațiune de pe lângă tribunalul în circumscripția căruia se află centrul de detenție și un reprezentant al direcției generale de asistență socială și protecția copilului din subordinea consiliului județean, respectiv a consiliului local al sectorului municipiului București pe teritoriul căruia se află centrul de detenție.

În scopul dezvoltării deprinderilor de conviețuire socială, persoanelor internate care execută măsura educativă în regimul deschis, cu 3 luni înainte de împlinirea duratei prevăzute de art. 125 alin. (4) Cod penal, pot fi cazate în spații special amenajate, în care desfășoară, sub coordonarea directă a personalului centrului desemnat în acest sens, activități de autogospodărire.

În ceea ce privește internarea într-un centru educativ, această măsură aduce o serie de elemente de noutate. În primul rând, regimul de executare este comun tuturor persoanelor internate, cuprinzând însă componente distincte, specifice, adaptate fiecărei persoane internate în parte, astfel încât să răspundă cât mai bine necesităților persoanei respective de dezvoltare fizică și psihică. În al doilea rând, proiectul propune constituirea în fiecare centru educativ a unui consiliu educativ în vederea stabilirii și schimbării regimului de executare a măsurilor educative, prin individualizarea asistenței psihosociale acordate fiecărei persoane internate. Componenta acestui consiliu este distinctă de cea a altor comisii similare, fiind adaptată vârstei și cerințelor specifice persoanelor care sunt analizate în cadrul acestuia. Astfel, consiliul educativ este alcătuit din directorul centrului, directorul adjunct pentru educație și asistență psihosocială,

educatorul responsabil de caz, învățătorul sau dirigintele, un psiholog, un asistent social și șeful serviciului supraveghere, evidență și acordare drepturi persoane internate. Și la lucrările acestui consiliu pot participa ca invitați persoanele cu calitățile arătate mai sus.

Această componentă specială este caracteristică și comisiei care stabilește sau schimbă regimul de executare într-un centru de detenție. În sfârșit, spre deosebire de centrele de detenție care, potrivit prevederilor noului Cod penal, se caracterizează prin regimul de pază și supraveghere, centrele educative, destinate executării unor măsuri educative speciale, concentrate îndeosebi pe sprijinirea persoanei în sensul dezvoltării fizice și psihice corespunzătoare, vor beneficia de măsuri minime de siguranță, în condiții ce urmează a fi detaliate în regulamentul ce se va emite în aplicarea acestei legi.

În ambele cazuri, regimul aplicabil persoanelor internate are ca obiectiv asigurarea asistenței pentru acestea, a protecției, educării și dezvoltării competențelor profesionale, în scopul de a le ajuta pe să joace un rol constructiv și productiv în societate. Minorii cazați în centre vor fi separați de majori.

Drepturile și obligațiile minorilor internați corespund, în mare măsură, celor privind persoanele condamnate, cu adaptările ce decurg din faptul că aceste persoane, având o altă vârstă, au alte moduri de exercitare a drepturilor și alte necesități. O atenție deosebită este acordată în proiect activităților și programelor de reintegrare socială, asistența psihosocială, instruirea școlară și formarea profesională constituind elemente de bază ale resocializării minorilor.

În ceea ce privește recompensele, acestea diferă, în unele aspecte de cele acordate majorilor și cuprind: învoirea, cu o durată de maximum 24 ore, în localitatea în care este situat centrul de reeducare; învoirea, la sfârșit de săptămână, în localitatea de domiciliu a minorului internat; învoiri în familie, în timpul vacanțelor, pe o perioadă de maxim o lună; trimiterea în tabere și excursii.

Învoirea din motive umanitare poate fi acordată și persoanelor internate .

Abaterile sunt și acestea reglementate în raport de obligațiile și interdicțiile persoanele condamnate. Sunt incluse două obligații specifice activității centrului: frecventarea cursurilor de instruire școlară până la nivelul învățământului general obligatoriu și participarea la cursurile de formare profesională, precum și la alte activități organizate în centru în beneficiul reintegrării sociale.

O abordare nouă este adusă de proiect în ceea ce privește sancțiunile disciplinare, proiectul îndepărtându-se în totalitate de prevederile Decretului nr.545/1972 care prevedea sancțiuni disciplinare precum izolarea de colectiv pe o perioadă de până la 10 zile sau separarea în secții cu regim restrictiv pe o perioadă de cel mult 3 luni.

Astfel, proiectul, în concordanță cu Convenția Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului și recomandările europene, nu mai prevede sancțiuni care presupun izolarea minorului de colectivitate.

Titlul V cuprinde, de asemenea, prevederi privind liberarea persoanelor internate, precum și dispoziții privind personalul care deservește centrele și documentele întocmite de acest personal.

S-au introdus condițiile în care persoanele internate pot beneficia de amânarea sau întreruperea executării măsurii educative privative de libertate.

Problematica introducerii, în mod ilicit, de arme și muniții, telefoane mobile și alte mijloace de comunicare la distanță, cartele SIM, dispozitive de tip GPS, modem de internet, medii de stocare a datelor și alcool, precum și deținerea acestora în penitenciar este strâns legată de fenomenul crimei organizate. Deținuții folosesc telefoanele mobile pentru a păstra legătura cu prietenii și familia, dar poate fi vorba de activități economice și informatice clandestine, de manevre de intimidare a participanților la procesul penal, de violență verbală, de organizare de distrugerii sau de revolte în penitenciar, de evadări, de punere în pericol de vieți omenești etc. Pentru toate acestea în **Titlul VI** s-a prevăzut o infracțiune și o contravenție destinate să apere valori sociale importante precum persoana, liniștea și ordinea publică, însăși societatea în întregul ei.

Dispozițiile finale din Titlul VII cuprind referiri la obligativitatea publicării în Monitorul Oficial al deciziilor și ordinelor directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, a ordinelor ministrului justiției și ale ministrului administrației și internelor prevăzute de prezenta lege, dar și dispoziții privind obligativitatea completării prevederilor legii.

De asemenea, s-a prevăzut că modul de utilizare a sistemului electronic de supraveghere a persoanelor condamnate și persoanelor arestate la domiciliu, precum și condițiile referitoare la transmiterea, utilizarea, modificarea și stocarea datelor obținute prin supravegherea electronică se stabilesc prin Regulamentul de aplicare a prezentei legi.

Legea va intra în vigoare, în mod evident, la data intrării în vigoare a Codului penal și a celui de procedură penală, moment în care reglementările anterioare în materia executării pedepselor, în special Legea nr.275/2006, cu modificările și completările ulterioare dar și Decretul nr.545/1972 privind executarea măsurii educative a internării minorilor infractori într-un centru de reeducare, publicat în Buletinul Oficial nr.162 din 30 decembrie 1972 se vor abroga.

3. Alte informații

Proiectul de act normativ reflectă o serie de documente internaționale și europene în materie, precum: Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților, respectiv Declarația universală a drepturilor omului, **la nivelul Națiunilor Unite**, precum și numeroase instrumente la nivelul **Consiliului Europei**, de la Recomandarea 2006 (2) a Consiliului Europei privind **Regulile penitenciare europene**, la numeroase recomandări care privesc aspecte distincte ale regimurilor penitenciare: **tratamentele medicale** [Recomandarea R (93) 6 privind închisoarea și aspectele criminologice al controlului bolilor transmisibile, inclusiv HIV/SIDA și alte aspecte privind sănătatea populației penitenciare, Recomandarea R (98) 7 privind aspecte etice și organizatorice ale asistenței medicale în penitenciare], **suprapopularea penitenciară și liberarea**

condiționată [Recomandarea R (99) 22 suprapopularea penitenciară și inflația populației penitenciare, precum și Recomandările R (79) 14, R (82) 16 respectiv R (79) 14 privind liberarea din penitenciare], **tratamentul deținuților periculoși sau aflați în executarea unor pedepse de lungă durată** [Recomandarea R (2003) 23 privind administrarea de către personalul penitenciar a condamnărilor pe viață și a condamnărilor de lungă durată], aspecte privind **educația și munca în penitenciare** [Recomandarea R (2003) 20 privind educația în penitenciare, Recomandarea R (75) 25 privind munca în penitenciare], aspecte privind **măsuri alternative detenției** [Recomandarea R (92) 16 regulile europene privind sancțiunile și măsurile comunitare, Recomandarea R (76) 10 privind unele măsuri alternative la pedeapsa închisorii, Convenția Națiunilor Unite privind drepturile copilului, Normele Organizației Națiunilor Unite privind protecția minorilor privați de libertate, Regulile minimale ale Națiunilor Unite pentru elaborarea unor măsuri neprivative de libertate (Regulile de la Tokio), Ansamblul regulilor minime ale Națiunilor Unite cu privire la administrarea justiției pentru minori (Regulile de la Beijing). Recomandarea 87 (20) a Comitetului Miniștrilor privind reacțiile sociale față de delinvența juvenilă.

Secțiunea a 3-a

Impactul socioeconomic al proiectului de act normativ

1. Impactul macroeconomic	Nu este cazul.
1¹. Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat	Nu este cazul.
2. Impactul asupra mediului de afaceri	Nu este cazul.
3. Impactul social	Având în vedere obiectul său de reglementare precum și necesitatea îndeplinirea scopul pedepsei de resocializare a persoanelor condamnate pentru crearea unui climat social de siguranță, apreciem că proiectul prezintă impact social.
4. Impactul asupra mediului	Nu este cazul.
5. Alte informații	Nu este cazul.

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)

Pentru a fi puse în aplicare, soluțiile legislative propuse prin proiectul Codului penal și prin proiectul Codului de procedură penală, care constituie temeiul elaborării prezentului proiect de Lege de executare a pedepselor, vor fi dublate de acțiuni de ordin administrativ-organizatoric din partea executivului,

de natură să permită desfășurarea în condiții optime a tuturor procedurilor reglementate. Impactul măsurilor preconizate prin prezentul proiect necesită o abordare globală, bazată pe o analiză aprofundată privind punerea efectivă în aplicare a tuturor noilor reglementări în materie penală, procesual-penală și execuțional penală.

În vederea stabilirii impactului se vor avea în vedere concluziile Memorandumului cu tema: **Pregătirea sistemului judiciar pentru intrarea în vigoare a noilor coduri. Evaluarea situației actuale. Plan de măsuri.**, aprobat în ședința de Guvern din data de 26 septembrie 2012.

Secțiunea a 5-a

Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea proiectului de act normativ: a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ; b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții.	- Decretul nr. 545/1972 privind executarea măsurii educative a internării minorilor infractori într-un centru de reeducare, publicat în Buletinul Oficial nr.162 din 30 decembrie 1972; - Nota la anexa Ordonanței Guvernului nr. 68/1999 privind finanțarea activității Direcției Generale a Penitenciarelor din subordinea Ministerului Justiției, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 415 din 31 august 1999; - Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 627 din 20 iulie 2006, cu modificările și completările ulterioare. b) Proiectul de lege va constitui temeiul emiterii unei Hotărâri de Guvern prin care se va adopta Regulamentul de aplicare a legii executării pedepselor privative de libertate, precum și al unor ordine și decizii în materie emise de Ministrul justiției, Ministrul Internelor și Reformei Administrative, respectiv de directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor. Astfel, se are în vedere emiterea de către ministrul justiției de noi ordine sau actualizarea celor existente pentru următoarele aspecte: pentru aprobarea
---	--

	regulamentului de organizare și funcționare a penitenciarelor, pentru aprobarea regulamentului privind măsurile necesare pentru siguranța penitenciarelor, privind normele minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor condamnate, privind normele de echipare și durata de folosință a ținutei asigurate de administrația penitenciarului, privind normele minime obligatorii de hrană a persoanelor condamnate, privind numărul, greutatea pachetelor și bunurile ce pot fi primite de către persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate, privind procedura de valorificare și distrugere a bunurilor confiscate, privind condițiile de organizare și desfășurare a activităților educative, de asistență psihologică și asistență socială, instruire școlară, învățământ universitar și formare profesională a persoanelor condamnate, privind condițiile în care deținuții pot presta muncă voluntară etc.
2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare	Nu este cazul.
3. Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare	Nu este cazul.
4. Decizii ale Curții de Justiție a Uniunii Europene	Nu este cazul.
5. Decizii ale Curții Europene a Drepturilor Omului	Proiectul răspunde, totodată, și jurisprudenței relevante a Curții Europene a Drepturilor Omului, de exemplu cauzele: Sabou și Pircălab c. României, hotărârea din 28 septembrie 2004, definitivă; Calmanovici c. României, hotărârea din 1 iulie 2008, nedefinitivă; Meznaric c. Croației, hotărârea din 15 iulie 2005, definitivă; Svarc și Kavnik c. Sloveniei, hotărârea din 8 februarie 2007, definitivă; Petra, c. României; Cotleț c. României; Bragădoreanu c. României; Petrea c. României; Ganci c. Italiei, hotărârea din 30 octombrie 2003, definitivă; Musumeci c. Italiei decizia din 17 decembrie

	2002; Gulmez c. Turciei, hotărârea din 20 mai 2008, nedefinitivă; Iambor c. României, hotărârea din 24 iunie 2008, nedefinitivă; Kornakovs c. Letoniei, hotărârea din 15 iunie 2006, definitivă; McFeeley și alții c. Marii Britanii, decizia din 15 mai 1980; Georgescu c. Romaniei, 13.05.2008; Moldovan c. României, 12.07.2005; L.Z. c. României 03.02.2009; Cobzaru c. României 26.07.2007; Aaron Schwarz c. României 12.01.2010; Gagi, Maciucă, Artimenco c. României 30.06.2009, Dimankos c. României 06.07.2010.
6. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente	Nu este cazul.
7. Alte informații	Nu este cazul.

Secțiunea a 6-a

Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate	Proiectul de act normativ a fost afișat pe pagina de internet a Ministerului Justiției, în conformitate cu prevederile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică
2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ	
3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative	Nu este cazul.
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile	Nu este cazul

Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente	
5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	Prezentul proiect de act normativ a fost avizat favorabil de Consiliul Legislativ prin avizul nr. 1039/5.12.2012, de Consiliul Economic și Social prin avizul înregistrat sub nr. 3193/11.08.2011 și de Consiliul Superior al Magistraturii prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 544/2011.
6. Alte informații	Nu este cazul.

Secțiunea a 7-a
Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ	Proiectul de act normativ a fost afișat pe pagina de internet a Ministerului Justiției, în conformitate cu prevederile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică.
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Nu este cazul.
3. Alte informații	Nu este cazul.

Secțiunea a 8-a
Măsuri de implementare

1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	Potrivit proiectului, se are în vedere transformarea centrelor de reeducare și a penitenciarelor pentru minori în centre educative și centre de detenție.
2. Alte informații	

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege alăturat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM - MINISTRU
VICTOR VIOREL PONTA

